

महाराष्ट्र राज्य बातम्या

अंधत्व निवारण सप्ताह

- दरवर्षी 1 ते 7 एप्रिल दरम्यान अंधत्व निवारण सप्ताह पाळला जातो.
- अंधत्व टाळता येण्याजोग्या कारणांबद्दल जागरूकता निर्माण करण्यासाठी आणि डोळ्यांची काळजी घेण्यास प्रोत्साहन देण्यासाठी **भारत सरकारचा हा एक उपक्रम आहे.**
- **उद्दिष्ट:** डोळ्यांचे आरोग्य, डोळ्यांचे आजार लवकर ओळखणे आणि नियमित डोळा तपासणीचे महत्त्व याबद्दल जनतेला शिक्षित करा.
- **महत्त्व:** भारतात अंधत्वाचे प्रमाण जास्त आहे आणि अनेक प्रकरणे टाळता येण्यासारखी आहेत. या समस्येचे निराकरण करण्याचा या आठवड्याचा उद्देश आहे.
- **उपक्रम:** या आठवड्यात नेत्र तपासणी शिबिरे, जनजागृती कार्यक्रम आणि माहितीपूर्ण साहित्याचे वितरण आयोजित केले जाते.

थीम:

- 2024 अंधत्व निवारण सप्ताहाची थीम "वय-संबंधित डोळ्यांच्या परिस्थितीवर वेळेवर उपचार घेणे" ही आहे.

रेल्वेने नांदेड विभागातील ट्रॅकचे 100% विद्युतीकरण केले आहे

- दक्षिण मध्य रेल्वेने (SCR) महाराष्ट्रातील नांदेड विभागातील सर्व विद्यमान ब्रॉडगेज (BG) ट्रॅकचे विद्युतीकरण पूर्ण करून महत्त्वपूर्ण कामगिरी केली आहे.
- ही कामगिरी रेल्वे विद्युतीकरणाच्या राष्ट्रीय मिशनच्या दिशेने एक मोठे पाऊल आहे.
- या प्रकल्पात मिरखल आणि मालटेकडी दरम्यानचा 43.3 किलोमीटरचा शेवटचा भाग विद्युतीकरणाचा समावेश होता.
- या जोडणीसह, नांदेड विभाग नुकत्याच रूपांतरित मीटर गेज लाईन्स वगळून आता ब्रॉडगेज नेटवर्कसाठी 100% विद्युतीकरणाचा अभिमान बाळगतो.

संतोष कुमार झा एप्रिल पासून कोकण रेल्वेचे अध्यक्ष आणि व्यवस्थापकीय संचालक म्हणून काम पाहणार आहेत

- 1992 च्या बॅचचे भारतीय रेल्वे वाहतूक सेवा (IRTS) अधिकारी संतोष कुमार झा यांनी 1 एप्रिल 2024 रोजी कोकण रेल्वेचे अध्यक्ष आणि व्यवस्थापकीय संचालक म्हणून जबाबदारी स्वीकारली.
- कामकाज, पायाभूत सुविधांचे नियोजन आणि व्यवसाय विकासाची पार्श्वभूमी असलेल्या झा या पदावर भरपूर अनुभव घेऊन येतात. त्यांनी यापूर्वी कोकण रेल्वेमध्ये संचालक (ऑपरेशन अँड कमर्शियल) म्हणून काम केले आहे.

महाराष्ट्रात नवजात बालकांच्या मृत्यूचे प्रमाण घटले आहे

- महाराष्ट्र राज्यात नवजात मृत्यूदरात सकारात्मक घट झाली आहे.
- या उत्साहवर्धक प्रवृत्तीचे श्रेय नवजात मुलांसाठी उच्च-गुणवत्तेची लवकर काळजी देण्यावर केंद्रित आहे.
- सुरुवातीच्या काळजीमध्ये आयुष्याच्या पहिल्या 28 दिवसांत बाळाच्या आरोग्यासाठी महत्त्वपूर्ण असलेल्या विविध पैलूंचा समावेश होतो.
- यामध्ये कुशल वैद्यकीय व्यावसायिकांपर्यंत पोहोचणे, योग्य देखरेख करणे आणि मातांना स्तनपान आणि नवजात बालकांच्या काळजीबाबत मार्गदर्शन मिळण्याची खात्री करणे समाविष्ट आहे.
- नवजात बालकांमधील मृत्यू कमी करण्यासाठी लवकर काळजी घेण्यामधील या सुधारणा कदाचित महत्त्वाची भूमिका बजावतील, ज्यामुळे महाराष्ट्रातील अर्भकांचे भविष्य उज्वल होईल.

बद्दल:

- नवजात मृत्यू म्हणजे आयुष्याच्या पहिल्या 28 दिवसांत नवजात बाळाचा मृत्यू.
- प्रत्येक नवजात मृत्यूचे पुढे व्यवहार्य आणि अव्यवहार्य मृत्यू असे स्पष्टीकरण केले जाऊ शकते जे गर्भधारणेचे वय आणि ते कोठे जन्माला आले यावर अवलंबून आहे.

मिरजेच्या सतार आणि तानपुरा कारागिरांना GI टॅग मिळाले

- मिरजेतील कारागीर, त्यांच्या अपवादात्मक सितार आणि तानपुरांसाठी प्रसिद्ध आहेत, त्यांना अलीकडेच

त्यांच्या कारागिरीसाठी भौगोलिक संकेत (GI) टॅग मिळाले आहेत.

- हे कारागीर ही वाद्ये तयार करण्यासाठी **अद्वितीय लाकूड आणि भोपळ्याचा** वापर करतात, मिरजेच्या समृद्ध संगीत वारशात योगदान देतात.

बद्दल:

- सांगली जिल्ह्यात** असलेले हे शहर एकोणिसाव्या शतकाच्या मध्यापासून ही वाद्ये बनवण्याचे केंद्र बनले आहे.
- मिरज शहरात **1850** पासून तार वाद्ये बनविण्याची परंपरा आहे.
- '**म्युझिक सिटी एक्सपोर्टिंग स्ट्रिंग इन्स्ट्रुमेंट्स**' म्हणून GI टॅग शहराला पर्यटन नकाशावर चालना देईल.

जागतिक ऑटिझम जागरूकता दिवस

- जागतिक ऑटिझम जागरूकता दिवस** दरवर्षी 2 एप्रिल रोजी साजरा केला जातो.
- ऑटिझम स्पेक्ट्रम डिसऑर्डर (ASD)** असलेल्या लोकांच्या गरजा आणि अधिकारांवर प्रकाश टाकण्यासाठी हा संयुक्त राष्ट्रने मंजूर केलेला दिवस आहे.

हा एक दिवस आहे:

- जागरूकता वाढवणे:** ऑटिझम आणि ऑटिस्टिक व्यक्तींना भेडसावणाऱ्या आव्हानांची सार्वजनिक समज वाढवा.
- स्वीकृतीला प्रोत्साहन देणे:** ऑटिस्टिक लोकांचा भरभराट होऊ शकेल अशा अधिक समावेशी समाजाला प्रोत्साहन द्या.
- सामर्थ्य साजरे करणे:** ऑटिस्टिक समुदायाच्या अद्वितीय प्रतिभा आणि दृष्टीकोन ओळखा.

बद्दल:

- ऑटिझम स्पेक्ट्रम डिसऑर्डर (एसडी),** किंवा फक्त ऑटिझम, ही एक विकासात्मक स्थिती आहे जी लोक त्यांच्या सभोवतालच्या जगाशी कसे संवाद साधतात यावर परिणाम करतात.
- हे वैशिष्ट्यपूर्ण आहे:** सामाजिक संप्रेषण आव्हाने: सामाजिक परस्परसंवादात अडचण, गैर-मौखिक संकेत समजून घेणे किंवा स्वतःला स्पष्टपणे व्यक्त करणे.
- प्रतिबंधित स्वारस्ये आणि पुनरावृत्ती वर्तणूक:** विशिष्ट विषयांवर लक्ष केंद्रित करणे, पुनरावृत्ती हालचाली (उत्तेजित करणे) किंवा दिनचर्याचा आग्रह.

थीम:

- जागतिक ऑटिझम जागरूकता दिवस 2024 ची थीम '**ऑटिस्टिक आवाजांचे सक्षमीकरण**' आहे.
- या स्थितीत असलेल्या व्यक्तींना अर्थपूर्ण जीवन जगता यावे आणि यशस्वी करिअरही करता येईल याची खात्री करण्यासाठी त्यांना अधिक समर्थन आणि शक्ती प्रदान करणे हे त्याचे उद्दिष्ट आहे.

23-24 मध्ये आरोग्य बजेटच्या केवळ 7% औषधांसाठी खर्च करण्यात आला.

- 2023-24 मध्ये महाराष्ट्राच्या आरोग्य अर्थसंकल्पातील केवळ 7% रक्कम विशेषतः औषधे आणि पुरवठ्यासाठी खर्च करण्यात आली, असे कार्यकर्त्यांनी बजेट अंदाज, वाटप आणि देखरेख प्रणाली (BEAMS) मधील आकडेवारीचा हवाला देत सांगितले.**
- त्यांच्या विश्लेषणातून असे दिसून आले की **2023-24 मध्ये सार्वजनिक आरोग्य विभागाच्या बजेटच्या 71% आणि वैद्यकीय शिक्षण विभागाच्या बजेटच्या 52% खर्च करण्यात आला.**

राष्ट्रीय खो खो चॅम्पियनशिपमध्ये महाराष्ट्राने पुरुष आणि महिलांची विजेतेपदे मिळवली

- नवी दिल्ली येथे नुकत्याच पार पडलेल्या 56व्या राष्ट्रीय खो खो चॅम्पियनशिपमध्ये पुरुष आणि महिला या दोन्ही गटात महाराष्ट्राने बाजी मारली.**
- पुरुषांचा अंतिम सामना रोमांचक होता, महाराष्ट्राने रेल्वेला 52-50 च्या जवळच्या लढतीत मागे टाकले.**
- महिला गटात भारतीय विमानतळ प्राधिकरणाचा 18-16 असा पराभव करत महाराष्ट्रासाठी अधिक आरामदायी विजय मिळविला.**
- ही प्रभावी कामगिरी महाराष्ट्राचा खेळातील दबदबा दर्शवते.

महाराष्ट्रासह आणखी पाच राज्यांतील निवडणुकांवर देखरेख ठेवण्यासाठी ECI विशेष निरीक्षकांची नियुक्ती करते

- भारतीय निवडणूक आयोगाने (ECI) आगामी लोकसभा आणि विधानसभा निवडणुकांमध्ये "समानता" सुनिश्चित करण्यासाठी महाराष्ट्रासह सहा राज्यांमध्ये विशेष निरीक्षक (सामान्य आणि पोलिस) नियुक्त केले आहेत.**

- महाराष्ट्र, निवृत्त आयएस अधिकारी धर्मेन्द्र एस गंगवार यांना सामान्य विशेष निरीक्षक म्हणून नियुक्त करण्यात आले आहे, तर माजी आयपीएस अधिकारी एनके मिश्रा हे पोलिस विशेष निरीक्षक असतील.

बद्दल:

- पश्चिम बंगाल, उत्तर प्रदेश, महाराष्ट्र आणि बिहारमध्ये प्रत्येकी सात कोटींहून अधिक लोकसंख्या असल्याने विशेष निरीक्षक (सामान्य आणि पोलीस) तैनात करण्यात आले होते.
- आंध्र प्रदेश आणि ओडिशाच्या बाबतीत, विधानसभांसाठी एकाच वेळी मतदान घेण्याचा निर्णय घेण्यात आला.

भारतातील 3% लोकसंख्या ऑटिझममुळे प्रभावित आहे: IAP

- इंडियन अकादमी ऑफ पेडियाट्रिक्स (IAP) नुसार, भारतातील अंदाजे 3% लोकसंख्या ऑटिझमने प्रभावित आहे.
- या वाढत्या चिंतेचे निराकरण करण्यासाठी, IAP ने जागतिक ऑटिझम दिन (2 एप्रिल) रोजी 'IAP की बात समुदाय के साथ' (IAP स्पीक्स विथ द कम्युनिटी) नावाची देशव्यापी मोहीम सुरू केली.

बद्दल:

- इंडियन अॅकॅडमी ऑफ पेडियाट्रिक्सची स्थापना 1963 मध्ये हैदराबाद येथे झालेल्या संयुक्त बैठकीमध्ये मुंबई स्थित असोसिएशन ऑफ इंडिया आणि कलकत्ता स्थित इंडियन पेडियाट्रिक सोसायटी यांचे एकत्रीकरण करून करण्यात आली.
- IAP सचिवालय मुंबई येथे आहे.

मुंबईच्या रस्त्यावर क्लीन अप मार्शल पुन्हा दाखल झाले

- मुंबईच्या बृहन्मुंबई महानगरपालिकेने (BMC) कचरा आणि सार्वजनिक स्वच्छतेच्या समस्या सोडवण्यासाठी 2 एप्रिलपासून आपली "क्लीन अप मार्शल" योजना पुन्हा सुरू केली आहे.

बद्दल:

- ही गेटवे ऑफ इंडिया, मरीन ड्राइव्ह आणि सीएसएमटी सारख्या उंच पायऱ्या असलेल्या भागांवर लक्ष केंद्रित करेल.
- कचरा टाकल्याबद्दल दंड ₹200 ते ₹1,000 पर्यंत असू शकतो.
- इलेक्ट्रॉनिक पद्धतीने दंडाच्या पावत्या देण्यासाठी मार्शल मोबाईल ॲप वापरतील.
- तसेच, आता QR कोड स्कॅन करून ऑनलाइन पेमेंट करण्याचा पर्याय उपलब्ध आहे.

तुम्हाला माहित आहे का?

- 2007 मध्ये सुरू करण्यात आलेली पहिली क्लीन-अप मार्शल योजना बीएमसीने 2011 मध्ये बंद केली होती.

जागतिक क्लाउड सुरक्षा दिन

- जागतिक क्लाउड सुरक्षा दिन, दरवर्षी 3 एप्रिल रोजी साजरा केला जातो.
- हा क्लाउडमध्ये संग्रहित डेटा सुरक्षित करण्याच्या महत्त्वाची आठवण करून देणारा दिवस आहे.
- क्लाउड तंत्रज्ञान आपल्या जीवनात वाढत्या प्रमाणात समाकलित होत असल्याने, हा दिवस संभाव्य सुरक्षा धोके हायलाइट करतो आणि सतर्कतेच्या गरजेवर जोर देतो.

बद्दल:

- क्लाउड स्टोरेज हे क्लाउड कॉम्प्युटिंग मॉडेल आहे जे क्लाउड कॉम्प्युटिंग प्रदात्याद्वारे इंटरनेटवर डेटा आणि फाइल्स संचयित करणे सक्षम करते ज्यामध्ये तुम्ही सार्वजनिक इंटरनेट किंवा समर्पित खाजगी नेटवर्क कनेक्शनद्वारे प्रवेश करता.

- क्लाउड स्टोरेज कार्य करण्यासाठी अनेक प्रमुख तंत्रज्ञानाचा लाभ घेते:
 1. रिमोट सर्व्हर
 2. आभासीकरण
 3. डेटा वितरण
 4. नेटवर्किंग
 5. API (अॅप्लिकेशन प्रोग्रामिंग इंटरफेस)

थीम:

- जागतिक क्लाउड सुरक्षा दिवस 2024 ची थीम आहे "तुमच्या डिजिटल ओळखीच्या सुरक्षिततेचे मूल्यांकन करा"

आंतरराष्ट्रीय खाण जागरूकता दिवस

- माइन अॅक्शनमधील जागृती आणि सहाय्यासाठी आंतरराष्ट्रीय दिवस दरवर्षी 4 एप्रिल रोजी साजरा केला जातो.
- लॅंडमाइन्स आणि युद्धाच्या इतर स्फोटक अवशेष (ERW) च्या धोक्यांबद्दल जागरूकता वाढवण्याचा हा दिवस आहे, विशेषतः संघर्ष क्षेत्रांमध्ये.

बद्दल:

- 8 डिसेंबर 2005 रोजी, महासभेने घोषित केले की प्रत्येक वर्षी 4 एप्रिल हा खाण कृतीत जागृती आणि सहाय्यासाठी आंतरराष्ट्रीय दिवस म्हणून साजरा केला जाईल.

थीम:

- खाण कृती 2024 मध्ये खाण जागरूकता आणि सहाय्यासाठी आंतरराष्ट्रीय दिवसाची थीम 'जीवांचे संरक्षण, शांतता निर्माण करणे' आहे.
- हा संघर्षामुळे प्रभावित झालेल्या भागात अपंग लोकांच्या गरजा आणि अधिकारांवर लक्ष केंद्रित करतो.
- युनायटेड नेशन्स माइन अॅक्शन सर्व्हिस (UNMAS) खाण कारवाईच्या प्रयत्नांमध्ये अपंग लोकांचा समावेश करणे आणि त्यांची सुरक्षितता आणि सहाय्य मिळण्याची खात्री करणे हे महत्त्व अधोरेखित करत आहे.

धरणातील पाणीपातळी 37.52 टक्क्यांपर्यंत घसरल्याने राज्यात संकट

- महाराष्ट्र राज्यातील धरणांमधील पाण्याची पातळी 37.52% च्या गंभीर पातळीवर घसरली आहे, ज्यामुळे पाणीटंचाईची गंभीर चिंता निर्माण झाली आहे.

- या परिस्थितीचा कृषी, उद्योग आणि कुटुंबांसह विविध क्षेत्रांवर लक्षणीय परिणाम होण्याची शक्यता आहे.
- **शेतीवर परिणाम:** भारतातील अनेक राज्यांचा कृषी आहे आणि पिकांचे उत्पादन सुनिश्चित करण्यात सिंचनाची भूमिका महत्त्वाची आहे. धरणातील पाणी कमी झाल्याने, शेतकऱ्यांना लागवड कमी करण्यास भाग पाडले जाऊ शकते किंवा कमी पाण्याची गरज असलेल्या पिकांकडे वळावे लागते. यामुळे कृषी उत्पादनात घट होऊ शकते आणि संभाव्य अन्न सुरक्षेवर परिणाम होऊ शकतो.
- **उद्योगांवर परिणाम:** उद्योगही विविध प्रक्रियांसाठी पाण्यावर अवलंबून असतात.
- पाण्याच्या कमतरतेमुळे उद्योगांना उत्पादनात कपात करण्यास भाग पाडले जाऊ शकते किंवा ऑपरेशन्स पूर्णपणे बंद करू शकतात. याचा राज्याच्या अर्थव्यवस्थेवर नकारात्मक परिणाम होऊन रोजगार बुडण्याची शक्यता आहे.
- **घरांवर परिणाम:** पाणीटंचाईचा घरांवरही गंभीर परिणाम होऊ शकतो. मर्यादित पाण्याच्या उपलब्धतेमुळे, लोकांना त्यांच्या दैनंदिन गरजा पिणे, स्वयंपाक करणे आणि स्वच्छतेची पूर्तता करण्यात अडचणी येऊ शकतात. यामुळे आरोग्याच्या समस्या उद्भवू शकतात आणि जीवनाचा दर्जा घसरतो.

भारतीय नौदलाने चाचेगिरीविरोधी कारवायांमध्ये सोमालियातून पकडलेल्या 9 समुद्री चाच्यांना मुंबईत आणले

- चाचेगिरीविरोधी यशस्वी ऑपरेशनमध्ये, भारतीय नौदलाने मार्चच्या अखेरीस सोमालियाच्या किनारपट्टीवर नऊ समुद्री चाच्यांना पकडले.
- चाच्यांनी पाकिस्तानी क्रूसह इराणी मासेमारी जहाजाचे अपहरण केले होते.

बद्दल:

- 12 तासांच्या ऑपरेशननंतर भारतीय नौदलाने कूची सुटका केली आणि समुद्री चाच्यांना ताब्यात घेतले.
- अपहरणकर्त्यांना मुंबईत आणून मुंबई पोलीसांच्या ताब्यात देण्यात आले.
- अटक केलेल्या व्यक्तींवर आता 2022 च्या सागरी चाचेगिरी विरोधी कायदानुसार कायदेशीर कारवाई करण्यात आली आहे.
- ही घटना हिंद महासागर क्षेत्रातील नाविकांचे संरक्षण करण्यासाठी भारतीय नौदलाच्या वचनबद्धतेवर प्रकाश टाकते.

ई-मुलाकतमुळे संपूर्ण महाराष्ट्र राज्यातील कारागृहांमध्ये भेटी सोप्या झाल्या आहेत

- महाराष्ट्र कारागृह विभागाच्या आकडेवारीवरून असे दिसून आले आहे की एकूण 1,38,672 पैकी एकूण 21,963, जे कैद्यांच्या त्यांच्या कुटुंबियांसह आणि वकिलांशी झालेल्या एकूण बैठकांच्या 16 टक्के आहे, ई-मुलाकत प्रणालीद्वारे व्हिडिओ कॉन्फरन्सिंग प्रणालीद्वारे झाल्या आहेत.
- या वर्षी जानेवारीपासून महाराष्ट्रातील 60 कारागृहांमध्ये ही यंत्रणा पूर्णपणे कार्यान्वित झाली आहे.

बद्दल:

- ई-मुलाकत प्लॅटफॉर्म केंद्र सरकारने 2022 मध्ये सुरू केलेल्या इंटर-ऑपरेबल क्रिमिनल जस्टिस सिस्टम (ICJS) अंतर्गत ई-कारागृह प्रणालीचा एक भाग आहे.
- ICJS मध्ये नॅशनल क्राइम रेकॉर्ड ब्युरो (NCRB) आणि नॅशनल इन्फॉर्मेटिक्स सेंटर (NIC) द्वारे संचालित समर्पित आणि सुरक्षित क्लाउड-आधारित पायाभूत सुविधांचा समावेश आहे.

स्वतंत्र कलाकार दिन

- स्वतंत्र कलाकार दिन दरवर्षी 3 एप्रिल रोजी साजरा केला जातो.
- मुख्य प्रवाहातील गॅलरी, लेबल्स किंवा प्रकाशकांच्या मर्यादांच्या बाहेर त्यांचे कार्य तयार आणि सामायिक करणाऱ्या कलाकारांचे योगदान हा दिवस ओळखतो.

बद्दल:

- 2022 मध्ये मिंटेड या ऑनलाइन आर्ट प्लॅटफॉर्मने त्याची स्थापना केली होती.
- त्यांनी त्यांच्या 15 व्या वर्धापन दिनानिमित्त हा दिवस जाहीर केला.
- हा दिवस स्वतंत्र कलाकारांनी जगासमोर आणलेला अद्वितीय आवाज आणि दृष्टी अधोरेखित करतो.
- त्यांच्या सर्जनशीलतेचे कौतुक करण्याची आणि त्यांना थेट समर्थन देण्याची ही संधी आहे.

राष्ट्रीय सागरी दिवस

- दरवर्षी 5 एप्रिल रोजी भारतात राष्ट्रीय सागरी दिन साजरा केला जातो.
- हा 1919 मध्ये एसएस लॉयल्टीच्या पहिल्या प्रवासाला चिन्हांकित करतो, एक स्वतंत्र सागरी राष्ट्र

म्हणून भारताच्या प्रवासाचे प्रतीक असलेला एक महत्त्वपूर्ण क्षण.

महत्त्वाचे मुद्दे:

- भारताच्या इतिहास, अर्थव्यवस्था आणि विकासामध्ये सागरी क्षेत्राची महत्त्वाची भूमिका ओळखतो.
- सागरी उद्योगात काम करणाऱ्यांच्या योगदानाचा सन्मान करतो.
- सागरी व्यापाराचे महत्त्व आणि उद्योगासमोरील आव्हानांबद्दल जागरुकता निर्माण करतो.

बद्दल:

- एसएस लॉयल्टी हे पहिले भारतीय व्यापारी जहाज आहे जे 1919 मध्ये भारतीय ध्वजाखाली निघाले.
- मुंबईहून लंडनला निघालेल्या या ऐतिहासिक प्रवासाने सागरी राष्ट्र म्हणून भारताच्या स्वातंत्र्याच्या दिशेने एक महत्त्वपूर्ण पाऊल म्हणून ओळखले.
- दूरदर्शी उद्योगपती सेठ वालचंद हिराचंद दोशी यांच्या मालकीच्या सिंधिया स्टीम नेव्हिगेशन कंपनी लि.ने या यशात महत्त्वाची भूमिका बजावली.

थीम:

- 2024 राष्ट्रीय सागरी दिनाची थीम "भविष्यात नेव्हिगेट करणे: प्रथम सुरक्षा!"

मुंबईचा AQI 90 वर, BMC 'खोल साफसफाई'ला श्रेय देते

- एअर क्वालिटी इंडेक्स (AQI) 90 वर पोहोचल्याने मुंबईच्या हवेच्या गुणवत्तेत सुधारणा होण्याची चिन्हे दिसत आहेत.
- मागील वाचनांनुसार ही सुधारणा आहे आणि बृहन्मुंबई महानगरपालिकेने (BMC) केलेल्या खोल साफसफाईच्या प्रयत्नांना त्याचे श्रेय दिले जात आहे.
- जरी AQI स्केलवर 90 'मध्यम' श्रेणीत येतो, हा सकारात्मक कल दर्शवतो.
- बीएमसीच्या सखोल साफसफाईच्या उपक्रमांसह धूळ दाबणे आणि रस्ता साफ करणे यासारख्या उपायांमुळे या सुधारणेस हातभार लागण्याची शक्यता आहे.

टीप:

AQI इंडेक्स बद्दल वाचा

JN.1 प्रकारात मागील कोविड-19 प्रकारांप्रमाणेच क्लिनिकल वैशिष्ट्ये आहेत: अभ्यास

- भारतातील सध्याचा प्रमुख कोविड-19 प्रकार असलेल्या जेएन1 ची वैद्यकीय लक्षणे ही महाराष्ट्रात आधी आढळलेल्या प्रकारांसारखीच असून गंभीरता वाढली नाही, असा निष्कर्ष बी जे मेडिकल कॉलेज (बीजेएमसी) आणि आ ICMR राष्ट्रीय विषाणुविज्ञान संस्था (एनआयव्ही) यांच्या तज्ज्ञांनी केलेल्या अभ्यासातून पहिल्यांदाच समोर आला आहे.
- 'भारतातील JN.1 SARS-CoV-2 प्रकाराचे स्वरूप आणि प्रसार आणि महाराष्ट्र राज्यातील त्याचे क्लिनिकल प्रोफाइल' या शीर्षकाचा अभ्यास 22 मार्च रोजी 'क्युरियस ऑफ स्पिंगर नेचर ग्रुप' या वैद्यकीय जर्नलमध्ये प्रकाशित झाला.

बद्दल:

- JN.1 मुळे ताप, खोकला, थकवा आणि श्वास घेण्यात अडचण यांसह समान लक्षणे होण्याची शक्यता आहे.
- पूर्वीच्या स्ट्रेनपेक्षा जास्त गंभीर आजार झाल्याचे दिसून येत नाही.

नागपूर ATC संपूर्ण भारतातील हवाई वाहतूक mgmt चे नेतृत्व करू शकते

- एकात्मिक हवाई वाहतूक व्यवस्थापन सेटअपसाठी नागपूर शहर हे देशातील केंद्र म्हणून निवडले जाऊ शकते.
- या धर्तीवरच्या प्रस्तावाचा भारतीय विमानतळ प्राधिकरण (AAI) द्वारे अभ्यास केला जात आहे.

बद्दल:

- नागपूर विमानतळ मिहान इंडिया लिमिटेड (MIL) द्वारे व्यवस्थापित केले जाते, जो राज्य सरकारच्या महाराष्ट्र विमानतळ विकास कंपनी (MADC) आणि AAI मधील संयुक्त उपक्रम आहे.

नागपूर हवाई वाहतूक नियंत्रण (ATC):

- नागपूर ATC त्याच्या हवाई क्षेत्रात हवाई वाहतूक व्यवस्थापित करते, ज्यामध्ये मध्य भारताचा समावेश होतो.

भारतीय हवाई क्षेत्र व्यवस्थापन:

- भारतीय विमानतळ प्राधिकरण (AAI) भारतीय हवाई क्षेत्र व्यवस्थापित करण्यासाठी जबाबदार आहे.

- AAI संभाव्यतः नागपुरात केंद्रीकृत हवाई वाहतूक व्यवस्थापन प्रणाली स्थापन करू शकते.

SUK च्या संशोधकांनी केलेल्या कर्करोगाच्या अभ्यासाला दोन पेटंट मिळाले आहेत

- प्रा.डॉ.सागर डेलेकर (शिवाजी विद्यापीठ, कोल्हापूरचे इनोव्हेशन, इन्क्युबेशन आणि लिकेजेसचे संचालक) आणि इतर तीन संशोधकांनी नॅनो कंपोजिट-आधारित सामग्री वापरून कर्करोगाच्या पेशी नष्ट करण्यासाठी केलेल्या महत्त्वपूर्ण संशोधनाला जर्मनी सरकारकडून दोन पेटंट मिळाले आहेत.

बद्दल:

- सुपरपरामॅग्नेटिक आयर्न ऑक्साईड आणि चिटोसिन-कोटेड आयर्न ऑक्साईड नॅनोपार्टिकल्सचे व्हिड्यो व्यवहार्यता मूल्यमापन (मूत्रपिंड, गिल्स स्नायू ऊतक, मेंदू आणि यकृत) सातारा येथील कावेरी गर्ग माशांवर केले गेले आणि हे नॅनोकॉम्पोझिट गैर-धोकादायक आणि जैव संगत असल्याचे आढळले.

विकास आणि शांततेसाठी आंतरराष्ट्रीय क्रीडा दिन

- इंटरनॅशनल डे ऑफ स्पोर्ट फॉर डेव्हलपमेंट अँड पीस (IDSDP) दरवर्षी 6 एप्रिल रोजी साजरा केला जातो.
- सकारात्मक बदल घडवून आणण्यासाठी खेळाची ताकद IDSDP ओळखतो.
- खेळ आणि शारीरिक क्रियाकलापा मुळे आपल्याला खालील गोष्टींमध्ये फायदा होतो:
 - शांतता आणि समजूतदारपणा वाढवणे
 - सामाजिक विकास आणि समावेश वाढवणे
 - आरोग्य आणि कल्याण प्रोत्साहित करणे

बद्दल:

- 1896 मध्ये पहिल्या आधुनिक ऑलिंपिक खेळांशी ऐतिहासिक दुवा निर्माण करून, 6 एप्रिल हा विकास आणि शांतता यासाठी आंतरराष्ट्रीय क्रीडा दिन म्हणून 2013 मध्ये संयुक्त राष्ट्र (UN) आमसभेने घोषित केला आणि 2014 पासून दरवर्षी साजरा केला जात आहे.

थीम:

- IDSDP ची 2024 थीम "शांततापूर्ण आणि सर्वसमावेशक समाजांच्या प्रचारासाठी खेळ" आहे.
- खेळ कसे फूट पाडू शकतात आणि अधिक शांततापूर्ण जग कसे निर्माण करू शकतात यावर प्रकाश टाकतो.

- हा दिवस बदल घडवण्यासाठी खेळांचा वापर करणाऱ्या संस्था आणि व्यक्तींना साजरा करण्याची संधी आहे.

राष्ट्रपती मुर्मू यांनी कर्करोगाच्या उपचारासाठी स्वदेशी-विकसित CAR टी-सेल थेरपी सुरू केली

- राष्ट्रपती द्रौपदी मुर्मू यांनी मुंबईतील इंडियन इन्स्टिट्यूट ऑफ टेक्नॉलॉजी-बॉम्बे (IIT-B) येथे कर्करोगासाठी भारतातील पहिली घरगुती CAR-T सेल थेरपी सुरू केली.
- CAR-T सेल थेरपी इंडियन इन्स्टिट्यूट ऑफ टेक्नॉलॉजी, बॉम्बे आणि टाटा मेमोरियल हॉस्पिटल यांच्या सहकार्याने उद्योग भागीदार इम्युनोएसीटी च्या सहकार्याने विकसित केली गेली आहे.
- हे संपूर्ण मानवजातीसाठी एक नवीन आशा प्रदान करते. आणि असंख्य रुग्णांना नवीन जीवन देण्यात यशस्वी होईल.
- 'मेक इन इंडिया' उपक्रमाचेही ते उदाहरण आहे; 'आत्मनिर्भर भारत' चे ज्वलंत उदाहरण.

बद्दल:

- सीएआर टी-सेल थेरपी विशिष्ट रक्त कर्करोगासाठी इम्युनोथेरपीचा एक शक्तिशाली प्रकार आहे
- कार्य: हे कर्करोगाला लक्ष्य करण्यासाठी शरीराच्या रोगप्रतिकारक शक्तीचा उपयोग करते. टी-सेल्स (इम्यून फायटर्स) काढले जातात, विशेष रिसेप्टर (CAR) सह अनुवांशिकरित्या सुधारित केले जातात आणि नंतर रुग्णामध्ये परत टाकले जातात.
- CAR: हे काइमरिक अँटीजेन रिसेप्टर टी-पेशींना त्यांच्या पृष्ठभागावरील विशिष्ट प्रतिजन (मार्कर) असलेल्या कर्करोगाच्या पेशी ओळखण्यास आणि नष्ट करण्यास मदत करते.
- यासाठी उपचार: CAR टी-सेल थेरपी काही ल्युकेमिया, लिम्फोमा आणि एकाधिक मायलोमासाठी प्रभावी आहे, विशेषत: जेव्हा इतर उपचार अयशस्वी होतात.
- प्रक्रिया: ही एक बहु-चरण प्रक्रिया आहे ज्यामध्ये टी-सेल संकलन, बदल, विस्तार आणि पुन्हा ओतणे समाविष्ट आहे.

पुण्यात या वर्षी फक्त 7 टक्के वाढीसह ईव्हीकडे शिफ्टचा वेग कमी झाला आहे

- पुण्यातील इलेक्ट्रिक वाहन (EV) खरेदीतील सुरुवातीची वाढ कमी होत असल्याचे दिसून येत आहे.

- 2022-23 मध्ये EV नोंदणीमध्ये लक्षणीय 200% वाढ झाल्यानंतर, प्रादेशिक परिवहन कार्यालय (RTO) च्या आकडेवारीनुसार चालू आर्थिक वर्षात (2023-24) वाढीचा दर फक्त 7% वर घसरला आहे.
- पुण्यातील वाहन नोंदणीत लक्षणीय वाढ होऊनही ही मंदी आली आहे.
- या वर्षी सुमारे 20,000 नवीन वाहनांची नोंदणी झाली असताना, फक्त 2,000 ईव्ही वाहने होती.
- मोटारसायकली प्रबळ ईव्ही श्रेणीत राहिली आहेत, परंतु कार नोंदणी खूप मागे आहे.

अलिबाग बनणार 'मयनाकनगरी'

- अॅडमिरल मयनाक भंडारी यांच्या स्मरणार्थ अलिबागचे नाव बदलून 'मयनाकनगरी' करण्याची विनंती महाराष्ट्र विधानसभेचे अध्यक्ष राहुल नार्वेकर यांनी राज्य सरकारकडे केली आहे.
- मयनाक भंडारी यांनी छत्रपती शिवाजी महाराजांच्या नौदल पराक्रमात महत्त्वाची भूमिका बजावली.

बद्दल:

- मराठा योद्धा राजा शिवाजी महाराजांच्या काळात परकीय आक्रमणे रोखण्यासाठी किनारी सुरक्षा आणि तटीय युद्ध मोहिमा अत्यंत महत्त्वाच्या होत्या आणि त्यात मयनाक भंडारी यांचा मोलाचा वाटा होता, यावर नार्वेकर यांनी भर दिला.
- अलिबागजवळील महत्त्वपूर्ण विजयासह ब्रिटीशांविरुद्धच्या विजयाचे श्रेय भंडारी यांच्या नेतृत्वाला जाते.

आंतरराष्ट्रीय विवेक दिवस

- आंतरराष्ट्रीय विवेक दिवस दरवर्षी 5 एप्रिल रोजी साजरा केला जातो.
- हा मानवी विवेकाचे महत्त्व स्मरण करणारा जागरूकता दिवस आहे.
- हा दिवस आपल्याला आपल्या मूल्यांवर चिंतन करण्यास प्रोत्साहित करतो आणि एक चांगले जग तयार करण्यासाठी आपण त्यांचा कसा उपयोग करू शकतो.

बद्दल:

- 25 जुलै 2019 रोजी संयुक्त राष्ट्रसंघाच्या आमसभेने UN ठराव 73/329 ला स्वीकारून त्याची स्थापना केली.
- 5 एप्रिल 2020 रोजी पहिला आंतरराष्ट्रीय विवेक दिवस साजरा करण्यात आला.

थीम:

- 2024 ची थीम "प्रेम आणि विवेकाने शांततेच्या संस्कृतीचा प्रचार करणे" आहे.
- हे सर्वांसाठी शांतता आणि आदर वाढवणाऱ्या कृतींचे मार्गदर्शन करण्यासाठी आपल्या विवेकाचा वापर करण्यावर जोर देते.

Maharashtra
ka mahapack

Live classes, Test series
Recorded videos, E-books

MPSC (राज्यसेवा) MPSC (संयुक्त) महाराष्ट्र पोलीस
तलाठी, वनरक्षक, कृषी विभाग महानगर पालिका नगर
परिषद, जिल्हा परिषद ,SSC & ALL OTHER STATE
EXAM

